

IRENA JAVORSKI (Beograd, 14. 12. 1983.) živi u rodnom gradu, gde studira Opštu književnost i teoriju književnosti na Filološkom fakultetu. Prethodno nije objavljivala. U srednjoj školi dobila nagradu Borislav Pekić. Bavi se muzikom i voli da gleda filmove.

Sve je mirisalo na sveže meso i neki nepoznat začim. Izručio je pola u plastičnu posudu i preko poda gurnuo je ka psu, pola je odvojio sebi. Nisu čekali da se ohladi. Jeli su u tišini. Samo se čulo žvakanje. Kada je završio, oprao je svoju posudu. Nije ni pogledao psa, prošao je pored njega, pa kroz salon i na trem. Sunce je zašlo. U daljini je bruja grad. Zalupio je vrata za sobom. Automatska brava je škljocnula.

AGVIDOR

Otvorivši oči, videla je staklo i mračnu ulicu. Padala je kiša. Noć. Kapi su polako curile niz izlog. Sedela je u kancelarijskoj fotelji, u uobičajnom položaju, gledajući prolaznike. Osećala je težinu svoje glave i očnih kapaka. Na ulici nije bilo nikog, a nova zgarada od preko puta, bila je prazna; crno beli mermer i stanovi od pola sprata. – Mora da sam zaspala – izgovori tiho, posmatrajući bare i mokri trotoar. Sve se činilo drugačije, odudarajući od dnevne slike. Poneki automobil bi brzo projurio, kroz bujicu vode, poprskavši izlog. Pogledavši u svoje noge ispod stola, njoj se učini da su se skvasile.

Odavno se pomirila sa sudbinom prodavca. Nekako je taj posao i zavolela. Čak je sama uređivala izlog, punila ga različitim robom, premeštajući debele rečnike i školski pribor. Iza predmeta i stakala osećala se potpuno zaštićeno, gospodareći ulicom. Namestila je sto i fotelju ispred fikusa i stakla. Prolaznici su je mogli videti kako sedi, popunjava nedeljne dostavnice, fakture, povremeno ustajući zbog neke od mušterija. I sada je sve izgledalo kao i obično. Naslonjena laktovima o sto pretrpan papirima. Zuri zamišljeno kroz izlog. Nije joj se ustajalo. Nema nikoga da je vidi, kao da je to i važno, sada, kada se prvi put nije osećala usamljenom u velikoj radnji, između polica i knjiga, ona se čudila vodenoj masi koja se uporno vraćala, a potom odbijala od velikog stakla. – Bilo bi dobro da se razbije – prošapta.

O usamljenosti ranije nije razmišljala. Svi žive slično. Ko zna koliko je onih nalik meni? Čula je zvuk ulice, šum vode i pravac kojim je vetar nosio kišu. Iza njenih leđa prostirala se tišina. Sve mora imati neku težinu. Primetila je sedeći u mraku, osvetljena ponekim farom automobila. Usredsređena na tragove vode koji su brzo nestajali, cureći niz glatku površinu, zamišljala je život. Klizili su neprekidno. Podilazila je jeza. Zašto da se okrene i pogleda iza sebe? Mogla je da bude bilo ko ispred stakla. Bare su se neprimetno nadimale. Detinjstva se nije sećala. Miris kiše dolazio je nekako odozdo, od poda, polako podižući se i osvajajući prostoriju.

Volela je da sedi za svojim stolom i zaliva fikuse. Maštala je da postane računovođa. Zato joj se razdaljina, koju je imala da pređe od stola do pulta punog robe, činila nepremostivom. Ona i proždirući prostor. Dugačak hodnik na kraju, zarđalo ogledalo, kupatilo, stražnja kancelarija i vonj magacina punog obrazaca i papira. Nekada se ogledala, polako prilazeci svom liku od kraja hodnika. Uvek isti detalj, lik fikusa u uglu, negde u dubini ogledala. Osećala je sa velikim 'O', život, fikus, sve oko sebe. Činilo se da kiša jače pada. Nalakćena, ne menjajući početni položaj tela, posmatra potoke vode. Čovek i fikus, tačnije žena i fikus. A, kako bi bilo da ga iznese na kišu i hladan vetar. Bare su se izlile.

Nije smela da se okrene i pogleda iza sebe, duž prostorije, u ugao ogledala na kraju hodnika. Nije joj palo na pamet da se pita zašto sedi u mraku. Napolju je oluja. Noge su joj mokre. Ni vrata nije zaključala. Neko je mogao neprimetno da uđe i sakrije se u tami. Zamišljala je veliki talas koji će ih sve zajedno daleko odneti, a staklo takav nalet neće izdržati. Volela bi da postane deo njega. Mogla bi da potrči, hrabro, ne skrećući pogled, sa fikusom u rukama ka ulaznim vratima. Ali, ništa više nije bilo važno. Zatvorila je oči, sedeći u istom položaju, nalakćena, sa hladnim vetrom i gustom tamom iza leđa ♦

URBIS 2006

Digitalni album / Broj 13

Beograd, januar 2006.

Urednik: Draško Miletić
Adresa urednika: 11070 Novi Beograd
Bulevar Mihajla Pupina 13
Telefon 011 311 42 32
E-mail: mrdraško@eunet.yu

Tiraž / 80

Izdavač:
Centar za stvaralaštvo mladih
Dom omladine Beograda
Makodonska 22, Beograd
Priprema: Studio Cavka (Nebajša Čević) nebajša@eunet.yu

MILAN VUKELIĆ

BOMŽ = БОМЖ (rus.) – человек без определенного места жительства и работы

Hoću da se vratim
Hoću da se vratim
Ain't gonna hobo no more
Ovo nikako ne može biti pravo mesto za to
Što niko nije znao
Niko nije kriv.
Dva
Samo
Samo dva dolara nikako ne mogu biti
Dovoljna za nove cipele.
1
Samo
Jedan trenutak a kamoli dan
Dovoljan je
Da
Da bih se
Vratio.

MOLITVA

Kad sevnu cipele
A pogled zablista i
Zalisci se nategnu a
Ruka ispravi
Nokat kažiprsta na mesečini će da se zacakli
Hladnim severnim vetrom ošamaren,
Ispaljene će biti reči
Iz krvavih božjih ustiju na suve mi usne
Pa nazad u ušesa nebeska;
S mojih slatkih popucalih usnica
Ispaljene biće reči
Od kojih će božje uši popucati;
Iz mojih krivih ustiju
U božje uši krvave.

GENERAL LJUBAVI

ima jedan grad u beogradu
koji proizvodi uspomene
i to je sve što proizvodi.
možda zato više volim melodiju nego ritam
jer nisu džabe u detroitu nastali i tehno i garažni rok:
sve te fabrike i čeličane usade u krv
ritam i bat mašina i motora.
daleko od motortowna
u hladovini ispod lipe u
parkiću grada koji proizvodi uspomene
grupica penzosa igra šah.
gledam ih s prozora
ko što sam ih gledao pre mnogo godina.

MILAN VUKELIĆ (1982, Ogulin), od 1991. godine živi u Beogradu, gde studira novinarstvo. Pesme su mu objavljene u elektronskom časopisu Treći trg. Pobedio je na konkursu Manuscript 2005 Centra za stvaralaštvo mladih, mada inače baš i nije takmičarskog duha. Možda neke veze s tim ima podatak da je poslednji put kada je učestvovao u nekom nadmetanju, a reč je o takmičenju u brzom jedenju vojničkog pasulja za prvačice Osnovne škole Branko Latas održanom u kasarni JNA u Plaškom 1989. g, na kojem je ubedljivo trijumfovao, nagrada za prvoplasiranog bila čast da u rukama malo drži automatsku pušku. Kada je trebalo da primi nagradu, vrli pobednik, plaćipička po difoltu, pobjegao je kući.

nadživeli me lukavci.
isti glas doziva istog prijatelja
ista kreštava buka
grebe iste uši.
okrećem glavu na drugu stranu
ne mogu da gledam.
zatvaram vrata
ne mogu da slušam.
ime koje starac uzvikuje
ime je mog papagaja
koji je kreštao
svaki dan istom bukom.
dok jednog dana nije uginuo
izmučen i goluždrev
u mojim rukama.
čuo sam pucketanje
osećao miris oriflejmovog popularnog
parfema glacier
gledao perje splepljeno mojim znojem
i sklopljene oči
koje me nisu prepoznavale
tog poslednjeg dana.
još dok je bio živ
a oči, izbezumljene od bola, bile širom
otvorene
tog poslednjeg dana
izneo sam ga na terasu
prvi put siguran da neće odleteti
prvi put siguran da će prvi put stvarno
odleteti.
karverova vrana zabrinuto nas je gledala s
borove grane
kako stojimo kao na liturgiji.
okrenuo sam mu glavicu prema parkiću
i rekao evo ovo je svet
znam, obično ga pokazuju na rođenju
ali ja ti nisam bio around tada
pa ti sad pokazujem to
je dakle taj svet koji
vidiš poslednji put
žao mi je, stvarno mi je žao što
nisi video još nešto osim mene.
izvini što ovo pišem
ali na ovom svetu
bio on motor ili memory city
važe druga pravila.
upisao sam datum kada je uginuo
u rokovnik
a na suprotnoj stranici
video dve reči koje sam
bez nekog naročitog razloga zapisao
prethodnog dana
inspirisan nekom dens pesmom:
GENERAL LJUBAVI.
sledećeg dana otac i ja smo
otišli do save i sahranili ga

pored nekog panja umotanog u žuti peškirić u kojem je proveo poslednje dane slomljene noge, skoro sasvim bez perja. dugo nisam mogao da idem do tog mesta da bih jednog dana ipak otišao ne znam tačno zašto i na mestu panja video buldožer a pored njega hrpu iskopane zemlje i trulog korenja. iščupali su panj! iščupali su panj! vikao sam u sebi a kad sam došao kući nikad nisam plakao iskrenije.

URB/538 URB/538 URB/538

ISKRA PENEVA PRIČA

U
debeloj fotelji
Pred TV-om
Duboko zavaljen
U poluležećem stavu
Muškarac srednjih godina
Gleda jeftine holivudske filmove
Svaki se svodi na ubistvo, nasilje
I malo seksa glavnih protagonista
Deleći sa sinom užinu
Parčice dijetalnog hleba
Namazane puterom od kikirikija
Konzumirajući viski
A za malog kompjuterskog genija
Kome domaće zadatke piše i štampa računar
Sok iz kesice rastvoren u jednom litru vode
Ili čaša hladnog mleka za laku noć
Za lepe snove bajke tipa tri praseta
Ili crtaći koji uče nasilju
Diskriminaciji
I kojekakvim nemoralnostima

U
deca idu u školu
Gde je glavni predmet fizičko vaspitanje
Da plava deca ne bi metamorfirala
U telo oca
Tromo
Okruglo
Nalik ugojenom crvu
Iz koga vise četiri grančice
Par nogu
Koje koristi da bi svratio do vc-a
I par ruku
Koje pokreće samo da bi
Gotova jela iz mikrotalasne
Koje njegova silikonska ženica
Kupuje zamrznutu
Masnu brzu hranu
I koka-kolu iz automata
Prineo rupi na glavi
Nazvana usta
U koju sve ulazi
A ništa ne izlazi

U
sin tinejdžer trenira boks sa loptom
Da bi dokazao da je ragbi
Svakodnevno upražnjava teretanu
A dok surfuje
Razgleda napumpane mišiće

U
deca idu u školu
Gde je glavni predmet fizičko vaspitanje
Da plava deca ne bi metamorfirala
U telo oca
Tromo
Okruglo
Nalik ugojenom crvu
Iz koga vise četiri grančice
Par nogu
Koje koristi da bi svratio do vc-a
I par ruku
Koje pokreće samo da bi
Gotova jela iz mikrotalasne
Koje njegova silikonska ženica
Kupuje zamrznutu
Masnu brzu hranu
I koka-kolu iz automata
Prineo rupi na glavi
Nazvana usta
U koju sve ulazi
A ništa ne izlazi

U
deca idu u školu
Gde je glavni predmet fizičko vaspitanje
Da plava deca ne bi metamorfirala
U telo oca
Tromo
Okruglo
Nalik ugojenom crvu
Iz koga vise četiri grančice
Par nogu
Koje koristi da bi svratio do vc-a
I par ruku
Koje pokreće samo da bi
Gotova jela iz mikrotalasne
Koje njegova silikonska ženica
Kupuje zamrznutu
Masnu brzu hranu
I koka-kolu iz automata
Prineo rupi na glavi
Nazvana usta
U koju sve ulazi
A ništa ne izlazi

U
deca idu u školu
Gde je glavni predmet fizičko vaspitanje
Da plava deca ne bi metamorfirala
U telo oca
Tromo
Okruglo
Nalik ugojenom crvu
Iz koga vise četiri grančice
Par nogu
Koje koristi da bi svratio do vc-a
I par ruku
Koje pokreće samo da bi
Gotova jela iz mikrotalasne
Koje njegova silikonska ženica
Kupuje zamrznutu
Masnu brzu hranu
I koka-kolu iz automata
Prineo rupi na glavi
Nazvana usta
U koju sve ulazi
A ništa ne izlazi

Po staklenoj površini vode
Pored toga što je neplivač
Siguran je da se neće udaviti
Jer umesto spasilačkog pojasa
Nosí balon na ramenima

U
doslovno upražnjavajući moto
Seks, droga i tehno
Čerka anoreksičnog izgleda
Ispranog mozga od strane sekte
Programiranog za samouništavajuće impulse
Od sedam noći u nedelji
Šest provodi van kuće

U
da bi otplatio hipoteku za kola i kuću
Sa prostranom travnjakom za bezbol
Daleko od industrijske zone grada
Redovno dobija nadnice

U
jedinoj stvari kojoj se klanja
I poštuje
U svom ništavnom bivstvovanju
Prosečnog stanovnika megalopolisa
Visokog životnog standarda je
Novac
Uzdignut na nivo boga
U boga mi verujemo

U
prokleti su oni
Za koje je bog novac
Jedino u šta veruju

U
onda
Kada sve utihne
Ostatak redukovane polovine mozga
Počinje polumrtvo da funkcioniše
Sanja lepe snove
Svi liče
Baš kao i dani
Nema razlika ni u dužini
Ni u radnji
Niti u mestu
Dešavanja

DEVET BALONA

U
jutro u 2 ne mogu više da spavam
Sedefastim balonima gađam zid
Roni se kreć
Zid puca
Malter otpada
I tako satima

Sada sam majstor
Pljujem na cigle
Lepim malter
Gletujem rečima
Praznine zidnog mozaika
Popunjavam
Kockicama kreča

U
pred svitanje
Sve je na svom mestu
Čak i prašina
Vertikalno miruje

U
podne
Baloni su iskoristili promaju
Kao sredstvo za bekstvo

DRAGAN RADOVANČEVIĆ EF JE JEDNAKO EM PUTA A (F = m x a)

Stabljike korova ne znaju da je ‘ef jednako em puta a’.

Vi to znate, ili ste upravo čuli.
Od toga vam, svakako, nije bolje,
Ali ni gore.
Naučniku u laboratoriji to je od koristi,
Ali vama...
Niste postali plemenitiji čovek,
Niste našli ženu svog života,
Jer se pristojne dame šetaju nasuprot jednačinama.
Niste zagolicali ničiju maštu,
Niste postali bogati, ni bliži kosmosu.

Razmotrimo:
Kad padnete sa stolice,
Malo vam znači saznanje da ste pali po principu ‘em puta a’.
Kod sudskih veštačenja stvar je drukčija:
Tu se formule koriste da izračunate silu kojom je auto pregazio dete
Na primer.
Ali kad je neko već pregažen, slaba je vajda od formula.
Nagađanje je sve to.

Biljke to znaju.
Zato i ćute,
Dok milioni grafitnih molekula bole njihovu stvarnost.

VAŠ JE ŽIVOT SRANJE

*Kako je lepo što imamo plastiku.
U suprotnom bi svaki ludak, kad god to poželi,
mogao da sebi izreže vene.*

Vaš je život sranje i moj život je sranje i vi to dobro znate.
Budžite lap-topove, ili ih nemate. Svejedno.
Zarađujete u Merkatoru, na svom posedu,
Šetate se, krešete, ostavljate jedni druge.
Ispušite tu cigaretu i ubijte se još jednom.
Plačite, kurvini sinovi, kad vam se otac jeb'o u raj.
U raj!

Pa mene da stave u raj ne bi mi bilo do jebanja.
Jeo bih breskve, sadio kajsije, slikao se po piktoresknim pejсаžima,
Razgovarao sa zmijama, meditirao, svirao flautu.
Jebanje bi bilo poslednje čega bih se setio!
A možda i ne bi.
Kako je krenulo s ovim reinkarnacijama,
Možda sam baš ja bio taj koji se ložio na Evu.

JEDNO ‘O’

Izgovorio sam jedno 'o'. Tri puta.
Jednom za sebe, jednom za kosmos i treći put za vas.
Jedno 'o' za svo postojanje.
Nije to mantra, iako će neki i tako shvatiti,
Nije ni koitalni krik,
Nije uzvik nad svim kič tv emisijama, iako bi i zbog njih vredelo vrisnuti.
A šta je to, teško vam mogu reći.
I znam da nećete razumeti koliko sam snage i ljubavi investirao u ovo 'o'.
Na to se svodi sva tuga mog života.

IRENA JAVORSKI SLIKE IZ STAROG ALBUMA

Kakve slike. Imao je samo jednu. Ostale su propale u selidbama. I album kartonskih korica izgubio se negde. To je iz onog vremena kada je još imao oca i majku. Ostala je samo jedna, crno bela, nosio je u novčaniku. Izgužvana, malog formata. On kao dečak. od sedam godina. S leđa, poluokrenut, u kratkim pantalonama, u ruci velika školska torba. Nasmejan, kosa na čelu. Slikao ga je komšija splavadžija. Gazi po pesku. Novi Beograd. Vidi se reka u daljini. Gazi srećno prema Starom sajmištu. Bela košulja. Znao je da ga majka gleda sa prozora i maše. Nje nije bilo na slici. Ali znao je. To je bilo doba kada je još svet bio lep.

Goran dovuče crevo za polivanje bašte. Namesti prskalicu. Obilazio je kucu i održavao gazdama koji su otputovali na krstarenje. Bio je to povremen posao, lak. Ostavili su mu malog psa i kornjaču, koja je glavinjala po travi. On bi otključao kuću svako dan, pregledao zamračene sobe da proveri da u međuvremenu nisu došli lopovi, zalio baštu, nahranio psa, kornjaču, malo sedeo na terasi, pušio i otišao kući. Sutra opet isto.

Ništa ga nije interesovalo u kući. Ni blistav nameštaj, ni kompijuter, ni orman pun finog odela. Jednom je gledao televiziju, menjao je satelitske programe, klik, klik, nemački i puno arapskih stanica. Više nije gledao.

Pustio je vodu i počeo da poliva. Sunce je spržilo travu. Natapao je zemlju sistematično, ne misleći ni na šta. Kornjača se uvukla u udubljenje kamene ograde. Pokušao je da je izvuče, ali nije mogao da je dohvati. Bila je suviše sitna, a njegovi prsti debeli. Polomio je nokat. Onda je uperio u nju mlaz. Ona se priljubila uz kamen. Da li će se udaviti? Prskao je i dalje. – Možda je vodena kornjača – pomislio je. Mali pas je ravnodušno posmatrao scenu sa strane. Ponekad bi zamahnuo repom. Mrzeo je psa zato što nije bio rasan. Mešavina terijera i nečeg nepoznatog. Mislilo je kako on ne pripada ovoj finoj kući, ali gazde su ga volele.

Završio je sa polivnjem i savio crevo. Mokre noge su ostavljale tragove na tepihu. Pas ga je pratio na odstojanju sve više mašući repom. Čekao je večeru. Otišao je u kuhinju i ugrejao lonac vode. Iz plastičnog pakovanja izvadio je pseće viršle i ubacio u klučalu vodu. Pas je seo na prag i netremice ga gledao. Nijednom nije lanuo, čekao je. Uskoro se kuhinja ispunila parom i prijatnim mirisom viršli. Obojici im je curila voda na usta. Kornjača je napolju već grickala travu. Posle dva minuta, vešto je skolonio lonac i prosuo vrijuću vodu. Viršle su nabubrile.

STRANA 51.00 **NASTAVAK VERTE FOLIUM**